

اخراج مجازات سرقت از پایان نامه ها

آزادانه و با خیال راحت می‌خرند؛ آزادانه و با خیال راحت ...

وزارت علوم در حالی از مجازات اخراج برای دزدی از پایان نامه ها خبر می‌دهد که هنوز مرکز جامع پایان نامه ها وجود ندارد
اخراج؛ مجازات سرقت از پایان نامه ها

آزادانه و با خیال راحت می‌خرند؛ آزادانه و با خیال راحت می‌فروشند؛ این روزها خرید و فروش پایان نامه یک تجارت زیرزمینی شده است و خریدارها و فروشندگان حتی دل‌نگران هم نمی‌شوند، اگر مدیرکل نظارت و ارزیابی آموزش عالی وزارت علوم تهدیدشان کند که در صورت لو رفتن ماجرا، اخراج می‌شوند و دیگر هرگز اجازه ادامه تحصیل ندارند، چون این متخلفان مطمئن هستند که دست وزارت علوم برای شناسایی آنها و عملی کردن این تهدیدها بسته است.

اگر کسی گفت از میدان انقلاب رد شده و هیچ تبلیغی درباره خرید و فروش پایان نامه ندیده و نشنیده است به سلامت چشم‌ها و گوش‌هایش باید شک کرد! پلاکاردهایی که در سراسر خیابان انقلاب چسبانده شده‌اند، داذن‌هایی که علاوه بر نام کتاب‌ها، گاهی بسته‌گر بسته میان فریادهایشان کلمه «#171؛پایان نامه» را هم به زبان می‌آورند و پاساژهایی که پشت شیشه‌هایشان نوشته‌اند تحقیق دانشجویی و به مراجعان توضیح می‌دهند که این تحقیق‌ها، پایان نامه را هم دربرمی‌گیرد و فقط نرخشان فرق می‌کند، همه گواهی می‌دهند که پایان نامه‌های آماده، خریدار دارند.

هستی لاله، دانشجوی مقطع دکتری یکی از رشته‌های علوم پایه دانشگاه آزاد درباره تجربه‌اش از خرید بخش‌هایی از پایان نامه کارشناسی ارشدش عذر می‌آورد که «#171؛استادم برای پایان نامه نمودارهایی را از من می‌خواست که واحد دانشگاهی‌اش را در دانشگاهمان نگذرانده بودیم. او گفت برو و هر طور خودت می‌دانی این نمودارها را به پایان نامه‌ات اضافه کن.» این دانشجو منظور استاد را از «#171؛هرطور خودت می‌دانی» با توجه به این که فقط یک ماه تا تحویل پایان نامه وقت داشت، این طور برداشت کرد که باید به قول خودش سرکیسه را شل کند.

او بلافاصله از طریق اینترنت کسی را که می‌توانست نمودارها را رسم کند، پیدا کرد و در ازای 60 هزار تومان، نمودارها را به پایان نامه‌اش اضافه کرد و در حالی که استاد راهنمایش می‌دانست دانشگاه، واحد مورد نیاز برای رسم این نمودارها را به دانشجویان ارائه نداده است و دانشجو نمی‌تواند در یک ماه ناگهان عالم دهر شود، بنابراین مرتکب تخلفی شد و ماجرا را به روی خودش نیاورد تا هستی زودتر دفاع کند و جایش را به دانشجویی جدید که نیاز به استاد راهنما داشت بدهد و به این ترتیب هستی با معدل 19/5 از شر پایان نامه‌اش خلاص شد. هستی می‌گوید: «#171؛گرچه بخشی از تقصیر این تقلب با من است، اما چرا دانشگاهی را که واحد بسیار ضروری رشته‌ام را به من ارائه نداد در این جریان مقصر نمی‌دانید؟!»

خرید و فروش پایان نامه، مختص به دانشجویان تمام دانشگاه‌هاست. سعید. م، از دانشجویان علوم انسانی دانشگاه تهران تعریف می‌کند که پس از انتخاب موضوع پایان نامه‌اش، به مرکز.... که ویژه فروش اسناد علمی است مراجعه کرده و توانست بخش‌هایی از یک پایان نامه را به شکلی قانونی خریداری کند و همان بخش‌ها را با تغییراتی جزئی در پایان نامه بگنجاند.

این دو حکایت را بگذارید کنار دانشجویی دیگر که چند سال پیش زحمت فتوکپی کردن از پایان نامه کارشناسی ارشد یکی از استادان را هم به خود نداد و پس از امانت گرفتن پایان نامه از کتابخانه دانشگاه، با تیغ موکت‌بری بخشی از آن را برید و بدون هیچ تغییری آن را به پایان نامه خودش اضافه کرد و مسوولان کتابخانه دانشگاه هم تا مدت‌ها متوجه نشده بودند که پایان نامه استاد، سبک‌تر شده است.

در شرایطی که بازار خرید و فروش پایان نامه نسبت به چند سال پیش پررونق‌تر شده و حتی کار به جایی رسیده است که روی تابلوی اعلانات برخی دانشگاه‌ها هم آگهی‌های دانشجویی با مضمون کمک به نوشتن پایان نامه چسبانده می‌شود، رضا عامری، مدیرکل نظارت و ارزیابی آموزش عالی وزارت علوم، اعتقاد دارد مقصر اصلی اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها هستند.

به نظر می‌رسد برخلاف گفته‌های عامری، گناه برخی اعضای هیات علمی بیشتر از بررسی نکردن اصالت پایان نامه‌هاست، چرا که به گفته بسیاری از دانشجویان، برخی اعضای هیات علمی به دلیل به‌روز نشدن دانششان، ناچارند موضوعاتی را برای پایان نامه به دانشجویانشان پیشنهاد کنند که در واقع بخشی از طرح پژوهشی خودشان در پایان نامه کارشناسی ارشد یا دفاعیه دوره دکتری بوده است.

این نکته را هم باید در نظر گرفت که اگر اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها نمی‌توانند از اصل بودن پایان‌نامه‌ها مطمئن شوند، فقط به دلیل سهل‌انگاری آنها نیست، بلکه بخشی از این گناه هم بر گردن کسانی است که طرح تبدیل مرکز اسناد رسمی ایران به مرکز جامع نگهداری از همه پایان‌نامه‌های کشور را به دست فراموشی سپردند.

یک کارشناس آموزشی که مایل نیست نامش فاش شود، درباره جزئیات این طرح می‌گوید: اگر این طرح اجرا می‌شد تمامی دانشگاه‌های کشور موظف می‌شدند یک نسخه از همه پایان‌نامه‌های دانشجویی‌شان را در اختیار این مرکز قرار بدهند.

به گفته او نه تنها این طرح از چند سال پیش تا امروز بی‌سر و سامان رها شده، بلکه نیمه کار گذاشتن آن، کارکردی منفی نیز پیدا کرده است و برخی دانشجویان یاد گرفته‌اند به مراکز علمی که پایان‌نامه‌ها را خریداری می‌کنند مراجعه کنند و با پرداخت پول، پایان‌نامه‌های قدیمی را بخرند و از آنها استفاده کنند، در حالی که در شرایط عادی هیچ پایان‌نامه‌ای نباید از دانشگاه خارج شود و حتی در بیشتر دانشگاه‌های کشور، امانت گرفتن آن از کتابخانه نیز ممنوع است.

با این اوصاف طبیعی است که وقتی مدیر کل نظارت آموزش عالی هشدار می‌دهد که اگر دفاتر نظارت و ارزیابی آموزش عالی درباره تقلبی بودن پایان‌نامه‌ای به وزارت علوم گزارش بدهند، با دانشجویان خاطی برخورد شدیدی می‌شود، متخلفان حرف‌های عامری را جدی نگیرند زیرا در شرایط کنونی و نبود مرجعی جامع برای گردآوری تمامی پایان‌نامه‌ها، راه‌های اثبات دزدی بودن یک پایان‌نامه دشوار و در مواردی غیرممکن است.

برخورد؛ از نوع اخراج

اگر دفاتر نظارت و ارزیابی آموزش عالی وزارت علوم یا اعضای هیات علمی با وجود سختی‌های کار تصمیم گرفتند از اصل بودن پایان‌نامه‌ای مطمئن شوند و معلوم شد که اصل نبوده است یا اگر دانشجویی آنقدر بداقبال بود که دقیقاً وقت خرید یا کپی کردن از پایان‌نامه‌ای لو رفت، آینده برای او آبستن چه حوادثی است؟

عامری در گفت‌وگو با مهر هشدار می‌دهد: چنین دانشجویی نه تنها از دانشگاه اخراج می‌شود، بلکه دیگر امکان دانش‌آموختگی در دانشگاه نیز برای او وجود ندارد.

اما به اعتقاد او راهکار جلوگیری از خرید و فروش پایان‌نامه، شیوه‌های پلیسی برای جستجو در سطح شهر و زیرزمین‌ها و یافتن مراکز فروش و کپی پایان‌نامه نیست، بلکه دانشگاه‌ها باید سطح نظارتی خود بر دانشجویان را ارتقا بدهند. این مقام مسوول تصریح می‌کند که در پی شیوع خرید و فروش پایان‌نامه‌ها، در آخرین نشست هیأت‌های نظارت و ارزیابی دانشگاه‌ها قرار شده است نقش نظارتی بیشتری به دفاتر نظارت و ارزیابی استان‌ها واگذار شود و از این‌رو هم اکنون بیشتر بازدیدها توسط دفاتر ذکر شده در دانشگاه‌ها صورت می‌گیرد که تاکنون آمار آنها به 700 - 600 رسیده است. به گفته مدیر کل نظارت و ارزیابی آموزش عالی وزارت علوم، برگزاری کارگاه‌های آموزشی و سرعت دادن به ارزیابی‌ها نیز پس از این نشست در دستور کار وزارت علوم قرار گرفته و از تمام دفاتر خواسته شده است تا نتیجه نظارت‌ها و ارزیابی‌ها را ارسال کنند که به تدریج نیز این تصمیم عملی می‌شود.

مریم یوشی‌زاده / گروه جامعه